

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УТВЪРЖДАВАМ:

The image shows a circular official seal of the Ministry of Education and Science of Bulgaria. The seal contains the text "МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА" and "РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ". Overlaid on the seal is a handwritten signature in black ink.

ПРОФ. ДИМИТЪР ДИМИТРОВ

МИНИСТЪР

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО РОДЕН КРАЙ

ЗА ПЪРВИ КЛАС

СОФИЯ, 2000 г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РОДЕН КРАЙ ЗА ПЪРВИ КЛАС

I. Общо представяне на учебната програма по роден край за първи клас.

Учебното съдържание по учебния предмет „Роден край“ включва знания за природната и обществената среда. Представената информация отговаря на принципа за достъпност, пряко кореспондира със сетивно-познавателния опит на децата. Знанието не е групирено на единици информация, а се характеризира с интегритет на данни от различни области на човешкото познание. Широко приложение в обучението намира принципът за нагледност.

Учебният предмет „Роден край“ улеснява прехода от предучилищна към начална училищна възраст като допълва и систематизира знанията на децата за заобикалящата ги среда (природна и обществена). Характерна особеност на обучението е, че на основата на нагледността и на различни практически дейности в I клас се работи за формирането на първоначални представи за обекти и явления от природната и обществената среда, които да послужат като основа при изграждането на първоначални понятия за околната среда в обучението по околна среда, човекът и природата и човекът и обществото в следващите класове от началния училищен етап. Създават се предпоставки за формиране на някои основни групи умения и за възпитаване на положително отношение към околната среда.

Учебната програма по роден край се реализира в рамките на 31 учебни часа годишно, определени с Наредба N 4 от 02.09.1999г. Предвиждат се часове за преподаване на нови знания, за затвърдяване и обобщаване на знанията, за провеждане на екскурзии и наблюдаване на обекти в тяхната естествена среда.

II. Цели на обучението по роден край в I клас.

- да формира първоначални представи за околната среда (обществена и природна);
- да съдейства за развитието на детските познавателни способности;
- да стимулира детската познавателна активност и интереси;
- да постави началото на целенасочено формиране на познавателни, практически и комуникативни умения;
- да положи основата на култура на общуване и на формирането на положително отношение към околната среда.

III. и IV. Очаквани резултати от обучението по роден край в I клас и учебно съдържание.

Пояснения към таблицата:

1) Поради естеството на учебния предмет „Роден край“, включените в колона 1 и колона 2 ядра на учебно съдържание и стандарти са взети от Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по учебните предмети „Човекът и обществото“ (ЧО), „Човекът и природата“ (ЧП) и „Гражданско образование“.

2) Темите, включени в колона 3, могат да бъдат разглеждани и групирани в различна последователност, на основата на сезонния принцип или на базата на други педагогически или дидактични съображения.

3) Проверката и оценката на знанията по роден край в I клас не включва обяснение на понятията от колона 4, не изисква формулирането на определения, нито цялостното възпроизвеждане на определена текстова информация.

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности	Възможности за междупредметни връзки
Ядро 1 Роден край (ДОИ по ЧО)	<p>Стандарт 1: Познава значението на семейството и рода. <i>Очаквани резултати:</i> Изброява членовете на семейството и определя техните роли и отговорности.</p> <p>Стандарт 2: Описва родното селище и родния край. <i>Очаквани резултати:</i> Назовава името на селището, в което живее и изброява забележителности на родното селище.</p> <p>Стандарт 3: Различава училището като институция и общност. <i>Очаквани резултати:</i> Назовава името на училището и определя ролята и отговорностите на хората, които работят и учат в училище.</p> <p>Стандарт 2: Посочва връзка между особеностите на природната</p>	<p>Тема 1: Обществена среда</p> <ul style="list-style-type: none"> разпознава ролята и отговорностите на членовете на семейството и описва (на базата на картини и ситуации) взаимоотношенията в семейството; описва училището и класната стая и определя ролята и отговорностите на хората, които работят в училище; изброява учебните задължения на ученика и правила за поведение в училище; описва основни обекти на улицата и изброява правила за безопасно движение по улицата и изисквания за опазване на чистотата на улицата; 	<p>*</p> <p>Понятията се усвояват на практическа основа.</p> <p>семейство; училище; улица; адрес; светофар; кръстовище; тротоар; пешеходна пътека; професия</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> да работят с нагледни материали (табла, картини); да вземат участие в симулативни игри; да разказват преживявания и да споделят опит по темата; да изпълняват самостоятелно или с партньор дидактични игри; да рисуват и оцветяват. 	<ul style="list-style-type: none"> български език и литература - чрез реализиране на симулативни игри способства за усъвършенстване на комуникативни умения; математика - способства за упражняване на знанията за редното значение на числата; математика - способства за упражняване на знанията за
Ядро 2: Човекът и неговата					

<p>среда (ДОИ по ЧО)</p>	<p>среда и трудовата дейност на хората. <i>Очаквани резултати:</i> Изброява видове професии и определя тяхната значимост. Стандарт 6: Изрежда правила за безопасно движение по улиците. <i>Очаквани резултати:</i> Назовава основни обекти, разположени на улицата и изброява правила за безопасно движение по улиците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • назовава различни видове професии и определя тяхната значимост. 			<p>количествено то значение на числата.</p> <ul style="list-style-type: none"> • физическа култура и спорт - обосновава значението на строевите упражнения за прилагане на правилата за безопасно движение;
<p>Ядро 1: Вещества, тела и организми (ДОИ по ЧП)</p>	<p>Стандарт 3: Илюстрира с примери основни групи организми, обитаващи водата, почвата и сушата и приспособленията им за живот. <i>Очаквани резултати:</i> Разграничава диви от домашни животни. Стандарт 4: Групира растенията на дървета, храсти, треви и животните на бозайници, птици, влечуги, риби и насекоми. <i>Очаквани резултати:</i></p>	<p>Тема 2: Природата в родния край:</p> <ul style="list-style-type: none"> • назовава името на държавата, селището, в които живее и описва най-общо местоположението (в планината, полето, до река или море) и забележителности на родното селище; • описва най-общо промени, които настъпват в природата през четирите годишни времена; • назовава популярни 	<p>есен, зима, пролет, лято, диви и домашни животни, дърво, храст, тревисто растение</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да работят с нагледни материали (табла, картини); • да събират природни материали и да изработват работни картони; • да наблюдават забележителности на родното селище; • да наблюдават в естествена среда 	<ul style="list-style-type: none"> • български език и литература - чрез описание на природни обекти и явления способства за усъвършенстване на устната реч; • български език и литература - чрез

<p>Ядро 2: Природни явления и процеси. (ДОИ по ЧП)</p>	<p>Разграничава (по картини) дървета, храсти и треви. Стандарт 5: <u>Разпознава сезоните и свързаните с тях изменения в природата.</u> <i>Очаквани резултати:</i> Назовава типични за отделните сезони изменения в природата.</p>	<p>за България растителни видове и разграничава (на картини) дърво, храст и тревисто растение;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разпознава (по картина) органите на растенията и изброява условия, необходими за живота на растенията; • изброява типични представители на местната фауна и разграничава диви от домашни животни; • изброява правила за поведение сред природата и формулира (на основата на конкретни примери и нагледни материали) правила за опазване на природната среда. 		<p>разпространени в местната природа растителни и животински видове, промени, които настъпват в местната природа;</p> <ul style="list-style-type: none"> • по групи да дискутират и да изработват табла; • да засаждат, да наблюдават и да полагат грижи за стайни растения в класната стая; • да рисуват, да оцветяват схеми на природни обекти; • да вземат участие в симулативни игри; • да разказват преживявания и да споделят опит по темата; • да изпълняват самостоятелно или с партньор дидактични игри; • да описват (по картини) природни обекти. 	<p>използване на групово обучение: способности за усъвършенстване на комуникативни умения;</p> <ul style="list-style-type: none"> • физическа култура и спорт - наблюдаването на природни обекти улеснява формирането на умения за ориентиране към дадена цел; • домашен бит и техника - обогатяването на знанията за природата: способности за усъвършенстването на уменията за работата с
--	--	--	--	---	---

					различни природни материали.
Ядро 3: Човекът и неговото здраве. (ДОИ по ЧП)	Стандарт 2: Изброява хигиенни правила за здраво тяло. <i>Очаквани резултати:</i> Изброява основни хигиенни правила. Стандарт 3: Назовава дейности на човека, водещи до нарушаване на равновесието в природата. <i>Очаквани резултати:</i> Изброява основни правила за поведение сред природата.	Тема 3: Човекът и неговото здраве. <ul style="list-style-type: none"> • формулира елементарни хигиенни правила; • изброява последователно дейности, които характеризират здравословния за ученика дневен режим; • посочва необходимостта на човека от приемането на разнообразна храна; • осъзнава значението на храната, съня, спорта за здравето и развитието на човешкия организъм. 	дневен режим; здраве; хигиена	На учениците трябва да се даде възможност: <ul style="list-style-type: none"> • да работят с нагледни материали (табла, картини); • да вземат участие в симулативни игри; • да разказват преживявания и да споделят опит по темата; • да дискутират; • да оцветяват и рисуват; • да изпълняват самостоятелно или с партньор дидактични игри • самостоятелно или с партньор да съставят меню със здравословни храни 	<ul style="list-style-type: none"> • математика - способности за упражняване на знанията за мерни единици за време - час; • физическа култура и спорт - способности за осъзнаване на значението на общоразвиващите упражнения и на спорта за поддържане на човешкото здраве.
Ядро 3: Национално и културно	Стандарт 1: Познава националните символи.	Тема 4: Празници в родния край: <ul style="list-style-type: none"> • определя във времето 	празник	На учениците трябва да се даде възможност:	<ul style="list-style-type: none"> • български език и литература -

<p>наследство. (ДОИ по ЧО)</p>	<p><i>Очаквани резултати:</i> Назовава името на страната, в която живее и разпознава знамето на република България.</p> <p>Стандарт 2: Разпознава и определя във времето официални и битови празници в България. <i>Очаквани резултати:</i> Назовава официални празници в Република България - 3 март и 24 май.</p>	<p>празници в календара - 3 март и 24 май;</p> <ul style="list-style-type: none"> • назовава имената на създателите на славянската азбука; • описва характерните особености при честването на празниците Коледа, Нова година, Великден; • изброява местни традиции и обичаи. 		<ul style="list-style-type: none"> • да работят с нагледни материали; • да рисуват и оцветяват; • да вземат участие в симулативни игри; • да разказват преживявания и да споделят опит по темата; • да дискутират; • да изпълняват самостоятелно или с партньор дидактични игри; • да изработват материали, свързани с подготовката на празниците. 	<p>чрез използване на симулативни игри способства за усъвършенстване на комуникативни умения.</p> <ul style="list-style-type: none"> • математика - способства за упражняване на знанията за редното значение на числата;
------------------------------------	--	---	--	---	--

V. Специфични методи и форми за оценяване на постиженията на ученика по роден край в първи клас - общи указания

Оценяването на постиженията на ученика по учебния предмет роден край се осъществява с помощта на различни форми на проверка на знанията и уменията. В хода на учебния процес през годината доминираща е устната проверка, провеждана фронтално чрез беседа. Устната проверка се провежда неусетно, в хода на обсъждането на отделни теми от учебното съдържание, без да е необходимо в часовете по роден край да се отдели специално време за изпитване. Проверката не се ограничава само в началото на урока, а може да намери приложение във всеки етап от урочната работа.

Специфична особеност е, че проверяването и оценяването на знанията по роден край в първи клас не включва обясняване на понятия, формулиране на определения, нито пък наизустяване и цялостно възпроизвеждане на определена текстова информация.

Приложение намира и практическата проверка, чрез която се установява до каква степен са формирани различни групи умения. Осигурява се възможност за осмисляне на новите знания чрез тяхното практическо приложение. В някои случаи знанията и уменията се проверяват на базата на нагледни материали. Специфично място при проверяването на знанията и уменията имат различни разновидности на игровия метод, които позволяват неусетно и непринудено демонстриране на постиженията на учениците.

В обучението по роден край се използва и графичната проверка, която се основава на използването на графични игри и на елементарни схеми на обекти.

Тестовата проверка би могла да намери приложение чрез предварителни, формиращи и заключителни тестове, съдържащи достъпни (основаващи се предимно на илюстрации) за съответната възрастова група тестови въпроси и задачи. За ефективното използване на тестовете и обективното оценяване на резултатите е необходимо първокласниците да работят през учебната година върху разнообразни тестови задачи и въпроси в хода на самостоятелната работа, груповото или фронталното обучение.

Комплексният характер на окончателната оценка би осигурил нейната обективност.

Оценяването на резултатите от обучението по роден край се включва в годишна словесна оценка, обща за всички учебни предмети, изучавани в първи клас.

VI. Общи методически указания по прилагането на учебната програма, предназначени за началните учители, които преподават учебния предмет роден край.

Преподаването на учебното съдържание по роден край е свързано с формирането на първоначални представи за обществената и природната среда. Те се формират на основата на проведени наблюдения, дискусии, беседи във връзка с отделните тематични кръгове. Учениците се включват в разнообразни дейности - описват, наблюдават, дискутират, рисуват, участват в симулативни и дидактични игри, извършват разнообразни практически дейности.

Освен основните организационни форми на обучение - урок и екскурзия, позволяващи да се разгърне фронталното обучение, непрекъснато приложение в обучението намират различни форми за диференциране и индивидуализиране на обучението като самостоятелна и партньорска работа, групово обучение и др. Това дава възможност за задълбочаването и осмислянето на знанията на учениците. Създават се предпоставки за практическо приложение на знанията, което улеснява формирането на познавателни, практически, организационни и комуникативни умения.